

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semenške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 46.

V Ljubljani, v petek 26. februarja 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 25. februarja.

Zavarovanje delavcev proti nezgodam ali nesrečam.

Obrtnijski odsek zboruje sedaj vsaki dan, da bi prej ko mogoče rešil zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam ali nesrečam. Včeraj je dovršil obravnavo o glavnih načelih, po katerih naj bo ta postava osnovana. Prva tri načela sem že omenjal v dosedanjih poročilih. Četrto načelo zadeva vprašanje, ali naj zavarovalne premije za delavce plačujejo samo fabrikantje, gospodarji in podvzetniki, ali naj en del te premije plačujejo tudi delavci. Levičarji nečejo, da bi delavci kaj plačevali v zavarovalnice, večina in vlada pa tirjate, da naj delavci plačujejo deset odstotkov. Levičarji bi namreč radi videli, da bi bile zavarovalnice v rokah fabrikantov, in da bi delavci ne imeli pri njih nič govoriti. Tega bi jim pa ne mogli braniti, ko bi delavci kaj plačevali, zato tirjajo, da naj se delavcem ne naklada nobeno plačevanje. Večina in vlada pa tako sklepate: Zavarovalnice so namenjene za delavce, toraj morajo delavci vediti, kako se z njimi gospodari; oni morajo imeti besedo, ko se odločuje gledé osode ponesrečenega tovariša ali njegove rodbine; oni morajo imeti v oskrbovalnem svetu enako veljavo, kakor fabrikantje ki bi z delavci delali po svoji lastni volji in jim samovoljno določevali podporo ali odškodnino, ko bi bile zavarovalnice samo v njih rokah. Na pritožbe delavcev bi lahko odgovarjali: Molčite, mi plačujemo, mi odločujemo; vi nič ne donášate, toraj nimate tudi nič govoriti. Da se toraj delavcem dá postavna pravica do zavarovalnic, zato se je v novi zakon sprejela določba, da naj delavci v zavarovalnice plačujejo deset odstotkov. Levičarji so se hudo protivili tej določbi, in ji bodo nasprotovali tudi v zbornici, ker je odsekova manjšina tudi v tej zadevi oglasila lasten predlog, toda nadejati se je, da bo gori omenjeno v načrtu izraženo načelo v zbornici ravno tako obveljalo, kakor je obveljalo v odseku.

Včeraj je odsek obravnaval četrto glavno vprašanje, ki zadeva imenovanje in odstavljanje plačanih

uradnikov. Vlada namreč tirja, da se plačani uradniki ne morejo nastavljanjati in tudi ne odstavljati, kakor le s privoljenjem vladine. Ona pravi: Jaz sem odgovorna za to, kako se gospodari z denarjem in bom morala državnemu zboru vsako leto poročati o tem gospodarstvu. Zato moram imeti pa tudi pravico govoriti besedo pri nastavljanju uradnikov, katerim se izroča oskrbovanje zavarovalnih denarjev. Nasprotniki pa pravijo: Zavarovalnice nehalo biti samopravne, ako ne bodo smele same sprejemati in odstavljati svojih uradnikov. Obe trditvi ste opravičeni; zato se je odsek v svojem sklepu oziral tudi na obe. Določil je namreč, da naj ima vlada besedo le pri nastavljanju zavarovalno-tehničnih uradnikov, druge pa bo de predstojništvo samo sprejemalo ali iz službe devalo. Ob enem se ima v postavo sprejeti jasna določba, da ima predstojništvo, ne pa vlada disciplinarno oblast nad uradniki. Manjšina je tudi gledé te zadeve naznanila poseben predlog.

Zadnje glavno načelo zadeva obseg zavarovanja, to se pravi vprašanje, ali naj se zavarujejo samo obrtnijski delavci po fabrikah in zavodih, kjer imajo opraviti z mašinami, ali naj se zavarujejo tudi kmečki in gozdni delavci. Predloženi načrt zadeva samo prej imenovane delavce, ne pa delavcev, ki imajo opraviti s kmetijstvom ali po gozdih. Odsek je pripoznal, da so tudi taki delavci dostikrat v nevarnosti, in da se zlasti pri gozdarstvu godi dosti nesreč, ali ob enem je sprevidel silno težavo, ki bi jo prizadevalo zavarovanje takih delavcev. Tudi bi se postava jako zavlekla, ko bi jo hotli v tem smislu spreminjati, zato je odsek sklenil, da naj se zavarujejo za zdaj samo delavci, ki so v vladnem načrtu naštet, da se pa ob enem vladi v posebni resoluciji priporoča, naj zavarovanje raztegne tudi še na druge delavce, med njimi tudi na nje, ki imajo opraviti pri velikem kmetijstvu ali po gozdih. Odločno pa se je oporekalo, da bi bili tudi mali obrtniki, ali kmečki posestniki primorani zavarovati svoje posle in delavce. Ako se bo namreč zavarovanje kdaj raztegnilo tudi na kmetijske delavce, zadevalo bo samo velike posestnike, ki svet obdelujejo in pridelke spravljajo z mašinami.

Konečno je bilo včeraj soglasno sklenjeno, da naj se danes prične posebna razprava na podlagi vladnega načrta.

Ako rečeno še enkrat posnamemo, vidimo, da levičarji nasprotujejo v treh rečeh, zaradi katerih so tudi naznanili posebne predloge, namreč:

1. da naj se zavarovalnice ne osnujejo po deželah, ampak po zadrugah;
2. da naj delavci nič ne plačujejo v zavarovalnice;
3. da naj vlada ne ima nobene pravice pri nastavljanju in odstavljanju uradnikov.

Srbi.

Ves svet, ne le slovanski, je strmel lansko leto nad bratomorno vojsko med Srbi in Bolgari. Ugibali smo to in uno, ter prašali drug drugega, kdo je kriv temu prelivanju krvi, ali kralj, ali srbski narod, ali evropejska politika? Čudom smo se tudi čudili srbski politiki, v Dalmaciji, kjer vlečejo Srbi z neprijatelji Slovanov z Italijani, v Hrvatski, kjer gredo čez strn in trn z vlado, v Budapešti, kjer se tako ponižni klanjajo — Madjarom. Od kod to vedenje čvrstega srbskega naroda, od kod taka politika mladi državi, katero so nekteri zvali „slovanski Piemont“. Se vé, kdor bolje pozná srbski narod, temu se ni tako čudno zdelo, ta si je znal stvar že raztolmačiti. Pod naslovom „Zablude srbske politike“ prinašal je „Obzor“ devet člankov, 38—42. broj t. l., v katerih je Srbom dokazal, kako so zablodili v politiki in so zgubili zaupanje rodni bratov Hrvatov, a tudi simpatije Slovanstva sploh. Pisatelj razpravlja ob kratkem zgodovino tega naroda v sedanjem stoletju, njegovo osvobojenje, boji s Turki, vedenje evropskih vele-vlastij do čvrstega naroda, dokler da pride do naj-novejših zgodeb v pretečenem letu, ki so nam vsem še v živem spominu.

Toraj znanega ne bodemo ponavljali, niti vsega ne moremo popisati, kar v „Obzoru“ beremo, kajti dasiravno Slovani, je naša politika pred vsem le avstrijska, in iz tega stališča presojujemo tudi vnauja

LISTEK.

Benetke.

Popisuje Karol Perinčič.

(Dalje.)

Na desni strani sv. Marka je poprej omenjeni obok z uro z zlatim levom sv. Marka, katero je izvršil mojster Pietro Lombardo l. 1496; na ostalih treh straneh obdajajo trg tri najlepše palače ena pri drugi v mavriškem slogu sezidane, katerih prtični prostori so jako krasne kavarne in štacune z blagom iz vzhoda in zahoda, se vé da, s samo zlatnino in dragocenimi kamenčki, od koder se razširja svetloba po celem trgu. V tih prostorih so prej kovali denar in še zdaj jih imenujejo nekteri „la zecca“, t. j. kovnica denarnica in iz te besede izvaja se naš „cekin“.

Vse stavbe blišči se okoli mene v svojem marmorji, da, celó tla; posebno pa slepijo me z zlatom napolnjene štacune. Jasno in proti večeru (zahodu) zagorelo nebo nastavlja že svoje lučice, eno po eno, ter se boji, da bi ga zemljani ne prezirali in mu ne očitali nedoslednosti po noči, ko jih

je cel dan s svojim jasnim in svetečim se obrazom razveseljevalo. V tej zadregi pride tudi mesec iz spanja prebujen nebesu na pomoč ter hoče kar h kratki zvezde v svetlobi prekositi. Že se dviguje iz zvončka sv. Marka ter gleda radovedno na prelep trg. Kdo bi se ne čutil na tem mestu postavljenega na drugi svet? H kratki začuje se golčanje golobov blizu sv. Marka, približaj se potnik nekoliko, da vidiš te glasovite golobe. Zapaziš kmalo, kako so zasadili pred baziliko tri visoke italijanske zastave, ktere so nekoliko vznemirjale nežne živalice v spanji na robih in kipih bazilike sv. Marka. Poprašan, govori dalje naš potnik, kaj značijo zastave še le v mraku natakne. Odgovarja ti nek gospod, da je danes predvečer 20. septembra, t. j. onega glasovitega dne, kateri jih spominja, kako so pred petnajstimi leti vlomili v papeževo stolno mesto Rim. Od daleč zaslišim godbo, ktera se trgu bliža. V par minutah prideti celó dve godbi na glavni trg, kjer svirati neprenehoma, kajti, ko ena končá, začne druga. To ti je bilo vrhunec mojega veselja in zabave, namreč šetati po čarobno lepem trgu, ktere ga je po vsi pravici Napoleon imenoval „velikanska plesna dvorana“, kajti meri na dolgost 176 m. in

širokost 72 m. Tu sem mora priti vsak mestjan vsaj enkrat na dan in sicer zvečer, da se lahko sprehodi in med najumetnišimi stavbami okrepi.

Drugi dan, bila je nedelja, grem na vse zgodaj zopet na trg, kjer sem sinoči opazoval in občudoval čarobno krasoto trga sv. Marka, bodisi radi veličastnih poslopij in umetniških izdelkov, ki ga obdajajo, bodisi radi njegove lepe lege ob morji. Hotel sem namreč natančneje si ogledati baziliko sv. Marka, katero sem sinoči le površno videl. Dasi sem šel memo mnogo privatnih palač in celó memo palače dožev, kjer bi se moral vstaviti in občudovati, hitel sem vendar dalje, ravnaoč se po izreku: Praecedat ecclesia! Ali glej! Zdelo se mi je, da je sinočen trg prenatrjen in preoblečen, kajti še le danes morem razločevati podrobnosti na baziliki eno od druge. Sezidana je v bizantinsko-romaničnem slogu od leta 976 do 1071 in v štirinajstem stoletju pridjalo so ji od zunaj tudi gotiški slog. Vmešan bizantinski slog priča nam petero iz belega veroneškega in kararmarmorja in ob robih in na vrhu pozlačenih kupelj. Spreduja stran zložena je iz samih večih in manjših marmelnih obokov, po katerih stojé različni kiptvori in stolpiči; prostori pa med posameznimi oboki

fakta zunaj državnih mej. Manj znano, toraj bolj zanimivo, more biti č. čitateljem „Slovenca“, kar se čita v „Obzoru“ o srbskem šovinizmu (plemenskem napuhu). Tukaj vidimo, da je učenost kriva, naopačna zgodovinska povest zapeljuje ljudi, da potem hočejo dejanski izpeljati, kar po njih glavah blodi. O smislu te naopačne zgodovinske znanosti hočejo Srbi posesti ne le staro Srbijo, marveč tudi Macedonijo; Bolgare pa smatrajo kakti odpadle Srbe, ki hočejo posesti, kar pripada edino le velikemu srbskemu narodu v kraljevini Srbski.

V Belemgradu je izšel koledar „Vardar“ (drugi tečaj), ki je namenjen Srbom v Macedoniji, da ondi širijo misel srbsko, a izpodrivajo bolgarsko. Takoj v prvem članku dokazuje, da ni je prave bolgarske narodnosti. Začenja namreč tako: „Slovensko (slovansko) pleme deli se na štiri glavne narode: Ruse, Srbe, Poljake in Čehe. Ti glavni narodi se delé na manje narode; Rusi se delé v velike, male in bele Ruse. Srbi se delé na prave Srbe, Bolgare, Hrvate in Slovence. Od starih časov je sedelo srbsko pleme na Dunavu in v deželah med črnim, belim in sijajnim morjem, na jugu se je razprostiralo do Moreje, a na severu do Karpatov. Na jugu so pozneje Grki stisnili Srbe, a na severu Madjari. Na zapadu so se vpirali Nemcem in Italijanom, a na severu imeli so pretrpeti naval Bolgarov. Na koncu VII. stoletja (679) prikazali so se na spodnjem Dunavu Bolgari, tatarski narod; zapodé ondašnje Grke, ki so vladali na dolnjem Dunavu, in se vtrdijo v zemlji med dolnjim Dunavom in Balkanom, in si podvržejo Grke, Srbe in Vlahe... Malo po malem so se ovi Bolgari poslovenili, svoje tatarsko narečje vtikovali so med srbski jezik, ki se je tako pokvaril in nastal je nov, pohabljen jezik — slovano-srbski, ki se imenuje bolgarski, in v njem se je govorilo v državi, ktero so osnovali Bolgari.

Iz tega se vidi, da so današnji Bolgari zmes tatarskih Bolgarov s srbskimi Slovani, ki so živeli med Dunavom in Balkanom, da je današnji srbski jezik v Bolgariji postal iz jezika srbskih Slovanov v doljni Meziji, ki je vsled vtikanja bolgarsko-srbskega jezika tako skažen, kakor ga dan danes vidimo. Ta srbski etnograf je prepričan, da sv. Ciril in Metod nista mogla prevesti sv. knjig v staro-bolgarski jezik, ker so stari Bolgari govorili tatarski in se njih oblast ni raztezala do Macedonije; marveč sta prevedla sv. knjige na jezik macedonskih Slovanov, in sicer onega srbskega plemena, ki je bil Solunu najbližji. Iz česa pa izvodi srbski etnograf to svojo trditev? Prestopivši na praktično, na politično polje pa sklepa tako-le:

„A kad je tako, onda svakom dobrom Srbinu mora biti prva dužnost, da ne dá više, da se širi taj nakazni (spačen) bugarski jezik, a doči će vreme, (pride čas) kad će na njegovu mjestu opet ovladati čisti srpski jezik. Tec će voda, kud je tekla, što je srpska majka rekla.“ Tako so pisani vsi članki v koledaru.

V macedonskem letopisu igrajo „macedonsko-srpski Slovani“ glavno vlogo. Navedó še tudi narodne pesni macedonske in poslovice, katerih ima v ozbilji bolgarski jezik; ali pisatelju je to macedonski-srbski jezik. Iz povesti vemo, da so Hrvatje premagali bolgarskega cara Simeona, a ker je pi-

satelju „Vardarja“ Hrvat le srbsko pleme, pripisuje to zmago uprav Srbom.

„Obzor“ piše dalje: „Ove etnografske nazore širi srbska literatura z malimi izjemki že več desetletij. Vsakdo vé, da si bolgarski in srbsko-hrvatski jezik nista veliko različna, kakor tudi vsakdo vé, da ni velika razlika med hrvatsko-srbskim in slovenskim jezikom. Nad tem bi se imeli vsi radovati, Srbi, Hrvatje, Slovenci in Bolgari. Jezik bi jih najmanj motil... Recimo, da se zastopniki Hrvato-Srbov, Bolgarov in Slovencev snidejo v kaki skupščini, v jednom zboru, vsak bi lahko govoril v svojem narečju, a vsi bi ga razumeli. Ali imenovani srbski etnografi tega ne smatrajo tako, različnosti v macedonskem jeziku nočejo poznati... toliko bolj stikujejo jezikove razlike v hrvatskem jeziku. Kajkoveci so jim Slovenci, čakavci pravi Hrvatje, da si štokavec prisvoji za srbstvo. Srbim jim je vsak, kdor govori štokavščino. Od tod našlo se je v novejši dōbi „srbsko primorje“, Dubrovnik (Ragusa) je srbski. Prav nič jih ne moti, da se kajkoveci in čakovci imajo za prave Hrvate za take, kakoršni so štokavci v krajini (granic) in v Dalmaciji. Kajkavščina in čakavščina ne more biti narečje hrvatsko, a macedonsko-bolgarski jezik more biti srbsko narečje!

To pa ni še vse. Ko bi bilo to samo v knjigi, in bi se borba vodila le s peresom in črnilom, ne bi bilo nesreče... A na teh zablodah se snuje politika, kakor nam to spričuje žalostno razmerje med Srbi in Bolgari z jedne, a med Srbi in Hrvati z druge strani. Sedanja srbska politika si išče zaveznikov v borbi proti Bolgarom in Hrvatom zunaj Slovanstva z znanimi neprijatelji Slovanov. Srbi v kraljevini Hrvatski in Slavoniji se vklanjajo Madjarom, Srbi v Dalmaciji pa se bratijo z Italijani. (Kaj je Srbom v kraljevini prinesla njih politika, to smo videli v zadnji vojski.) A kaj je to zavezništvo doneslo našim Srbom? Ali jim je vtrjena avtonomija v cerkvi in v šoli v smislu čl. IX. og. zbora leta 1868? Madjarski govor, s katerim se pričinja srbski kongres, katerega skliče ogerska vlada, to najbolj osvetljuje srbske odnose. Nekaj let tirajo Srbi na-proti Madjarom pravo „Minuendo - Licitation“ v cerkveno-šolskih zadevah... Sabovljević in Gjurović izjavljata svojo in lojalnost srbskega naroda ne samo proti Ogorski, marveč tudi proti madjarski državni misli (ideji)... Ali vse to laskanje ostaja brez ploda, in proti madjarskim politikom, ki vedó, kaj hočejo, mora tudi ostati brez sadu. Madjari želé Srbom v kraljevini sreče, ali na Ogorskem morajo se Srbi spoznati za politične Madjare z madjarskim državnim jezikom; o tem vrhovnem načelu ni ga kompromisa. Za časa banovanja barona Raucha so bili skoro vsi Srbi v opoziciji; danes je samo baron Živković iz najnovejše dōbe. Danes so Srbi največa podpora naše (hrvatske) saborske večine, ki bi se brez njih preotvorila v manjšino. Nikdo srbskih zastopnikov ni pripraven pomagati, da bi dobila Hrvatska samostalni državni položaj. Ali bi to ne bilo Srbom na korist? Ali ima srbsko-cerkvena avtonomija više poročstvo v Hrvatski, ki je vpognjena pod idejo ogerske države, nego li v samostalni?

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. februarja.

Notranje dežele.

Znano je našim čitateljem iz telegramov tega tedna in iz Dunajskega dopisa našega poročevalca, da se je **grof Taaffe** nedavno v državnem zboru jako moško potegnil za ministerstvo in posamične ministre, nad ktere se je letos nemško-liberalna svojat spravila, da jih po svoji umazani navadi družega za drugim obdeluje. Kaj je Taaffe rekel, ne bomo več ponavljali, pač pa moramo dostaviti, da kar je tedaj govoril v obrambo neopravičenih in neosnovanih, toraj krivičnih napadov na vlado, mu je menda naročil cesar sam (saj tako se govori), kteremu se izvestno tudi že studi postopanje avstrijskih prusjanov, kterim je nemški cesar Viljem bogmalik in vse kar hočete, naš vladar pa komaj nekaj strog oskrbnik avstro-ogerske države, ktera danes ali jutri po njihovih mislih tako ali tako Prusiji v naročje pasti. Kar smo že sem ter tje rekli, ponavljamo tudi pri tej priliki: Opravični red obravnava v državnem zboru naj bi se preosnoval. Lepa je prostost govora in državnemu poslancu res potrebna, a le tistemu, kteri resnico in dostojnost spoštuje ter spoštovanja do presvitlega vladarja in njegove vlade ne pozabi. Za take obešenjake in izdajalce, kakor so Knotz, Schönerer in tovariši, prostost govora ni dobrota, ampak le zagrinjalo in plašč, pod kterim brezskrbno uganjajo svoje izdajalstvo ter abogo ljudstvo in občinstvo sploh učijo, kako naj se vsaka oblast in gosposka zaničuje in zasramuje.

Izvrstno je podkuril v državnem zboru na Dunaju poslanec **Luegger** sedanji opoziciji gledé njenega postopanja. 23. februarja imeli so namreč na dnevnem redu v obrtnem odseku razgovor o postavi zavarovanja za nezgode delavcev. Levičarji so kar od kraja vstajali in po dolgo časa govorili, kako da jim srce gori za blagor trpečega naroda. Nato, ko je človek mislil, da so zgolj dobrotniki trpečih narodov skupaj zbrani, dvigne se dr. Luegger in začne svojim tovarišem levite brati zaradi njihovega postopanja v državnem zboru. „Več časa“, pravi Luegger, „sem že opazoval, da nam dela v državnem zboru ne gredó spod rok. Zakaj ne? Zato, ker je preveč strastne fakijske opozicije in opozicije na vsak način, s ktero se sklepi le zavlečujo, do prave in resnične pomoči pa sploh nimajo sra, sicer ne bi tolikanj praznih besed, pač pa več dejanja imeli. Kakor pri vseh drugih postavah, tako tudi pri tej liberalci mnogo preveč govoré in premalo delajo, kar pa splošni napredek le zavlačuje. To ne gré; če jim je v resnici mar za zboljšanje žalostnih razmer pri delavcih, naj možje več delajo in manj govoré, kar bode na eni strani delo državnega zbora pospešilo, na drugi pa ubogim delavcem pomagalo.

Ogerski naučni **minister Trefort** je te dni v doljeni zbornici eno zini, ki je svet ni pričakoval iz njegovih ust. Javno je obsojal kulturni boj na Nemškem in javno je pohvalil očete Jezusove družbe, ki imajo tudi na Ogorskem v enem okraju izgojo mladine v svojih rokah. „Le eno samo gimnazijo imajo v celi deželi, pravi Trefort, a ta je vam že tolikanj vzorna, da celó protestantje radi svoje otroke tje kaj pošiljajo. Ogorska v celi svoji kraljevini nima boljše gimnazije, kakor je ta.“ Zbornica je to izjavo iz ust naučnega ministra sprejela deloma z začudenjem, deloma z velikim navdušenjem. Nato se je Trefort ozrl na Nemško, kjer so kulturni boj (saj po večem) dokončali in je Bismarka nekoliko v roke vzel. „Nedvomljivo, pravi Trefort, je knez Bismark velikan med evropskimi državniki, katerega nad vse občudujem; pri vsem tem si je pa s kulturnim bojem reči na glavo na-

so nasuti in zadelani s pisanimi na zlatem dnu vloženi mozaiki. Z vrhičev in stolpičev razteguje se cvetovje iz samega marmorja, oprijema in ovija se okoli posameznih stebrov ter zaomrežuje nadstebrovje. Vse je nenavadno fantastično, kakor nam opisujejo čarobne pravljice iz jutrovnih dežel. Pogled kar vklepajo štirje zgodovinsko znameniti, bronasti in pozlačeni konji v naravni velikosti nad glavnim vhom. Zgodovina teh konj obsežena je na kratkem v napisu pod njimi, kteri se glasi: „Quatuor equorum signa a Ventis Bysantio capta anno MCCIV (1204) primum ad navale ad Divum Mare(um) posita, quae hostilis cupiditas anno MDCCXCVII (1797) abstulerat, Franc. I. imperator pacis orbi datae trophaeum anno MDCCCXV (1815) victor reduxit.“ Ali ti konji niso bizantinsko delo, kakor bi se dalo iz napisa sklepati, ampak rimsko in iz prestarih časov. Gledali so namreč celó raz Neronovega in potem Trajanovega slavoloka na Rimsko mesto, od koder so jih prenesli vzhodno-rimski cesarji v bizantinski hippodrom.

Pojdimo skozi glavni vhod v svetišče, ktero je ozko zvezano z osodo beneškega naroda. Odgrnimo še pregrinjalo glavnega portala in nov svet se nam

odpre. Videti vse v zlatu in marmelji, bil sem kar osupnjen. Bazilika sezidana je v bizantinskem in romanskem slogu, kakor sem zgoraj omenil, kar priča oblika grškega križa s kupljami na koncih in nad križališčem. Kuplje so vspete v nekov okvir, kteri napravljajo na slopeh sloneče široke oproge. Po tem takem nastale so po dolgem in povprečnem po tri ladije. Pokrajne ladije in glavno ladijo zavrsujejo apside s svojimi dolbinami. V zgornji del bazilike prihaja svetloba skozi rozete — spodnji pa obdaja mrak in temá. Strop s kupljami in stene do polovice so z zlatimi kamenčki vdeleni, med kterimi pričajo svetopisemske in druga znamenja zmage, da so se stari mojstri in slikarji izkazali v celi jutrovi umetnosti in njegovem krasoljubji. Vse se ti blišči in sveti: zgornji del v zlatu in v pisanih mozaikih iz obrušeni poldragih kamenčkov, spodnji del pa in tla obložena z velikimi marmelnastimi ploščami raznih barv, okrašena z dragim jaspisom, porfirjem, alabastrom, bronce in z drugimi kamenčki, vdelanimi v mnogovrstnih oblikah, delajo prekrasen učinek in prečuden vtis.

Kakor že prej rečeno, spodnji del bazilike je temen in mračen, marmelnaste stene prejemajo

svitlobine žarke le od zatega stropa, a one oddajajo in pošiljajo jih radovoljno svitlobe še bolj potrebnim tlam, kjer se žarki enakomerno razširjajo po neštevilnih mozaikih ter tako zgubljajo. Ti mozaiki izvirajo iz 10.—12. stoletja ter nam predočujejo stare šege in navade. Tla so tudi nekoliko valovita in tako opolzla, da se zdi človeku, da mora zdaj pa zdaj pasti. Nekteri mislijo, da so se tla v teku toliko stoletij (sezidana je bila bazilika namreč od l. 976—1071) na več krajih nekoliko nagnila in pogreznila, ali so saj obrabljena. A temu ne more biti tako, ker so tla pravilno in simetrično obokana in površju nekoliko vznemirjenega morja podobna, najbrž so hoteli umetniki tudi v hiši božji pokazati, da so morju največo hvaležnost dolžni za Beneško bogastvo in veljavo. Cela bazilika od znotraj je dolga 76.5 m in 52 m široka. Ima dvanaest korov. Najlepše se ti kaže dragocena in preslavna bazilika v celi svoji slepeči bliščobi na križališču, kjer se končuje že osredje (cerkven život).

Presbiterij s korom deli od prostorov za verne visoka bizantinska ograja z jako umetno izdelanimi kipi iz verde antio in z velikim križem na sredi iz rudečega marmeljna. Tik te ograje kipi v nebo sta-

kopal, ki so mu že velike skrbi provzročevale in mu jih bodo še. Bismark bi mnogo dal, da bi se jih brez sledu znebiti mogel, kar pa ni več mogoče, kajti facta infecta fieri non possunt (kar se je zgodilo, se ne dá več vničiti, kakor bi se ne bilo zgodilo). Edino kar mi na Bismarku ne dopade in v čemur ga ne bom nikdar posnemal, je njegov kulturni boj, njegova katolikom sovražna politika, ktere jaz ne bom nikdar vganjal. Saj vsi dobro vemo, da se Ogerska le v mirni politiki dobro počutiti zamore, kedar namreč bodo vsi državljani mirno drug poleg drugega delali, drug drugega podpirali in si v medsebojni ljubezni pomagali. Zato bode pa tudi moja cerkvena politika vseskozi taka, da se bo ž njo ohranil mir v deželi.“ Res lepe besede, naj bi jim sledila vedno tudi lepa dejanja!

Vnanje države.

V poslaniški zbornici *nemškega državnega zbora* imeli so na dnevnem redu prvo berilo o pospeševanju nemških naselbin v zapadni Prusiji in na Poznanjskem. Ta postava, če se bo sprejela, ni prav nič drugega kakor nov korak ponemčevanja slovanskega sveta pod prusko oblastjo. V Galiciji se je iz ravno tega namena sestavil komitej, ki nabire denar, s katerim se bodo na boben prišla posestva ubožanih Poljakov na Poznanjskem živečih nakupavala. Če bo kaj pridalo opravilo, kdo bi že danes to vedel ravno tako če bodo Nemci kaj opravili z novo postavo. Windhorst se je tej postavi že takoj v prvem branji vstavljal z vso silo, češ, da je taka postava najbolj surovu barbarstvu, kar si ga v današnjem veku sploh mislite zamoremo, kajti Poljaki, pruski podaniki, tudi niso zverjad, da bi ne imeli prav nobenega državnega varstva. Po mojih mislih, pravi Windhorst, uživati morajo ravno tako državno varstvo, kakor Nemci! Če pojde tako na dalje, pridejo za Poljaki na vrsto Danci iz severnega Šlezvika in Valonci iz Alzacije ktere bote spravili na boben, pred vsem pa mene samega, ki sem Vam že zdavnej trn v peti. Po drugih državah se posestnikom, katerim se slabo godi, dajo državne podpore, pri nas jih izganjate, in njihova posestva razprodajate! Ali je to očetovska skrb za svoje podložne? — Prijatelj in neprijatelj mora pripoznati da je Windhorst res pravi mož in zastopnik naroda od nog do glave!

Kako v Petrogradu mislijo o *Balkanu*, razvidno je iz sledečih vrstic. „Zmešnjava nad zmešnjavo! Karkoli se doli velesil prizadetih, vse od prve do poslednje si prizadevajo sklep miru kolikor bi se dalo, zavleči. Nihče neče kaj obljubiti, kar bi ga v bodočnosti kolikor toliko vezati utegnilo. Še celó Turčija, ktera bi morala Boga na kolenih zahvaliti, da se je pričelo za-njo kolikor-tolikor ugodno pogajanje o miru, se nekaj repenči in se prav malo briga za sklepanje miru. Kakor se bode vglasila sedaj godba v Bukareštu, tako se bode plesalo nekoliko pozneje po Balkanu. (To je kolikor-toliko že resnično; kakor pa vendar vse kaže, se bo ples slučajno tudi brez vglasene godbe — pri ciganski muziki nadaljeval.) Sedaj je tudi potreba, da se pregleda iztočno-rumelijski statut, kar se mora točno izvršiti.“ Čudno, da Rusi še vedno nečejo priznati združene Bolgarije in vedno še tako strastno povdarjajo „Iztočno Rumelijo“, kakor da bi bilo od nje odvisno večno življenje prebivalcev na Balkanu. Rusija je sicer res mogočen faktor v balkanski politiki, zaprečila pa ona vendar-le ne bo bolgarskega združenja, naj se tudi na glavo postavi, pač pa zná to izvrševati, kar drugim očita, namreč delati zmešnjave vrh zmešnjave ter s tem zavleči ali celó vničiti sklepanje miru.

Telegramu, ki smo ga v teku tega tedna iz Pariza prinesli o nekem *pisanju princa Napoleona* do prvih sedanjih državnikov, zdí se nam potrebno dodati nekoliko dopolnila, ker je bil

vendar-le presuh sam na sebi, če tudi je mnogo povedal. Princ Napoleon sedanji vladi vse drugo očita, le pravičnosti ne. „Postava, ki jo imajo na Francoskem za izgon princev“, pravi Napoleon, „se je nadomestila s postavo za izgon sumljivih ljudi. To se pravi, sedanja država nas ne smatra nič več za potomce vladarskih hiš, temveč nas v jeden koš meče z navadnimi hudodelci, ki se državi sumljivi in toraj nevarni zdé. Pravosodja ni več v deželi, vmaknilo se je policiji, ktera sedaj Napoleonovce in vojake revolucije zamenjava z njihovimi največjimi sovražniki, z Bourbonci. Kar se tiče moje malenkosti, pravi princ nadalje, Vam je pač znano, da sem francoski državlján in kot tak republiko, ktera je nastala po prosti volji naroda, spoštujem; žal, da današnja republika to ni! Današnja republika ni drugega, kakor čisto navadna oligarhija, ktera se od preganjanja, pustolovstva in od zapravljenosti redi, kar jo mora danes ali jutri v propad treščiti. Zato jo je preosnovati treba, strmoglaviti pa ne! Narod naj si voli sam svojega glavarja, ki naj bode mož v pravem pomenu besede, kajti demokracija ravno tako brzdanja potrebuje, kakor prostosti. Toliko sem Vam mislil povedati; če mislite, da sem se s tem kaj pregrešil ali morda celó kako hudodelstvo izvršil, me pa kaznujte.“ Reči se mora, da jim je mož le resnico povedal!

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 25. febr. Vem, da imate dopise radi in Vaši čitatelji znabiti še raje. Le škoda, da so razni dopisovalci včasih malo zanikerni. Res, da včasih ni kaj pisati, ker se nič posebnega ne zgodi; ali v enem in istem kraju se ne more vršiti vsak teden kaj posebnega, zgodi se pa gotovo po širni domovini, sedaj tu, sedaj tam. Naj bi se to marljivo dopisovalo, gotovo bi od marsikterega kraja naše domovine boljše zaumene imeli, kakor jih imamo sedaj; s tem bi bilo tudi vredništvu in njegovemu trudopolnemu delu zdatno pomagano. Toraj pisatelji ne spite; s poročili vstrežete na vse strani, z dobrim naukom hasnete mogoče da tudi več, kakor z dobro in dolgo pridigo. Ne zamerite, g. vrednik, da sem besedo zinil pro domo vostra, je tudi pro domo nostra, saj veste, da človek brez male sebičnosti malokdaj kaj stori.

In moje poročilo! E no, meni se danes tako godi, kakor sem prej rekel, da včasih ni kaj poročati. Pač pa sem sinoči nekaj čital, kar mi je bilo prav všeč in mislim, da tudi vašim čitateljem ne bode nevšečno, zlasti ker se dandanes od tega mnogo govori, posvetuje in sklepa. Čujte!

Sloveči angleški pisatelj Macaulay se je o nedeljskem počitku, za ktere ga se sedaj ves svet zanima — se vó, da zaradi raznih namenov — tako-le izrekel: Mi (namreč Angleži) nismo revniši postali, pač pa bogatejši, ker smo več stoletij izmed sedmih dni en dan počivali; ta dan ni bil zgubljen. Med tem, ko rokodelska marljivost preneha, ko plug zapuščen v kotu leži, ko na borzi pokoj kraljuje in dim iz tovarn ne vstaja, se nekaj godi, kar je za narodno bogastvo ravno tako imenitno, kakor to, kar se med tednom godi. Človek, stroj (božji) vseh strojev, s katerim v primeri so vsi stroji in vse bi-stroumne najdbe brez veljave, bo posnažen in navit, tako, da se potem povrne v ponedeljek z jasnim umom, okrepanim duhom in ponovljeno telesno

močjo k svojemu delu. Nikoli jaz ne bom verjel in ne morem verjeti, da to, kar prebivalce dela bolj močne in zdrave, kar jih jih dela razumniše in boljše, da bi jih to delalo ubožniše. — Ali ima sloveči Anglež prav? Gotovo; vsak pameten mu mora pritrditi, toraj tudi nočem nič dostavljati.

Iz Marenberga, 24. febr. (Nekaj o šolski molitvi.) Vuharskemu podučitelju prišlo je lansko leto na misel, da je v ondašnji šoli slovensko molitev pred šolo in po nauku odstavil in namesto taiste nemško vpeljal. Kak smisel da je to imelo, razvidi se iz pritožbe ondašnjega g. kateheta, v kateri je ta povdarjal, da nemška molitev pri Vuharskih otrocih nima prav nobenega pomena in veljave, ker nihče ne razume, kaj moli. Pač pa se je vpeljala iz ponemčevalnih namenov. Pritožba je šla na c. k. okrajni šolski svet semkaj k nam, ki jo je pa zavrgel in ob enem je pa vodstvu šole pisal, da mu ni všeč naredba Vuharskega župnika, po kateri naj bi se moralo v drugem razredu slovenski moliti. Za to c. k. okrajni šolski svet Marenberški zaukaže, da naj šolsko vodstvo na to gleda, da se bo pred naukom in po nauku po nemški molilo in pa da se pri poduku krščanskega nauka nemščina ne bo zanemarjala. S tem bi bili Vuharci popolnoma potolčeni, če bi bila določitev edino le od Marenberga odvisna; no pa hvala Bogu, da tukaj nimajo še poslednje besede.

Vuharski župnik, kteremu je skrb za večni blagor izročeni mu ovčič ravno tako pri sreci, kakor njihova časna sreča, da bi se kaj pridalo naučili, kar bi jim v poznejši dobi resnega življenja koristno bilo, pritoži se na to določbo tukajšnjega c. k. šolskega sveta v Maribor na škofijski ordinarijat, da se v duševnem oziru njegovim faranom krivica godi. Ordinarijat je to potrdil in ugovor uložil proti določbi c. k. okrajnega šolskega sveta pri c. k. deželnem šolskem svetu v Gradci, kjer se je, na čast bodi rečeno tistemu, čegar zasluga je to, letos 25. januarja pravica pokazala. C. k. deželni šolski svet je namreč obe določbi, to je ono, ki jo je vpeljal Vuharski podučitelj, da morajo otroci nemški moliti in ono c. k. okrajnega šolskega sveta, ki je to prismondijo potrdil, ovrigel in ob enem naročil, da se mora v Vuharski šoli le slovenski moliti, kajti molitev v šoli ni nikako pedagogična določba, temveč verska vaja, ktera človeka požlahtnuje in k pobožnosti spodbuja. Ob enem jo je pa okrajni šolski svet pod nos dobil, ker se je vtikal v reči, ki ga prav nič ne brigajo ne. Naročil je namreč vodstvu šole, da naj pazi, če se bo pri poduku krščanskega nauka dotični katehet tudi zadosti na nemščino oziral; c. k. deželni šolski svet je pa djál, da to ne spada v področje šolskega vodstva.

Domače novice.

(Prav zanimivo novico) prinesel je „Sl. Gosp.“, da namreč južna železnica privoli farnim uradom, cerkvenim in ubožniškim predstojništvom semtertje za cerkvene potrebe ali za ubožne in bolnike znižano ali celó prosto vožnjo, a v tem zahteva, da se vsaki prošnji ali dopisu na-njo dodá zavitek s poštno

rodavna leca iz rudečega marmeljna, raz ktere se vživa razgled po celi baziliki. Osem stranskih različno izdelanih in v pisanih barvah bleskečih se altarjev služi za vsakdanje sv. maše, veliki pa, sv. Marka, v presbiteriji, je zeló priprost, obsegajoč samo menso z razpelom in svečniki, služi le pri velikih mašah in slovesnostih. Nad njim se pa razprostira kakih osem metrov visoko nebo (baldakin) iz zelenega marmeljna, sloneče na štirih stebrih iz starodave cerkve sv. Sofije v Carigradu, katerim so jako umetno vdolbene podobe iz sv. pisma. Od daleč se ti zdí nebo s stebri iz lesa izrezano, a v bližini se prepričaš, da si se poprej varal. Neposredno za velikim altarjem zagrnjena in zaprta je predragocena altarna podoba „pala d'oro“ prezanimiv umetnijski izdelek starodavnih časov iz zlata vlit in izrezljan, v ktero so vdeleni različni dragi kamni. Izdelana je bila proti koncu 10. stoletja v Carigradu. Okoli leta 1344 so jo predelali in zeló bogato olupšali. Cela podoba razdeljena je v 14 predalov, katerih robove obdaja 50.000 diamantov, rubinov, safirov in brilantov. Podoba predočuje življenje sv. Marka v vsih dobah, čigar sveto truplo donesli so podvzetni Benečani l. 828 iz Aleksandrije v svojo stolnico. Na tej podobi skazali so se prvi

Beneški slikarji, kakor slikar Pavel Lukež in nek Giovanni. Odpira se ta podoba le o največjih praznikih in redkih priložnostih. Če želi pa precejšno število radovednih in radodarnih obiskovalcev, katerih ne nikdar ne manjka, v tej, skoraj bi rekel, „čeznatorni“ božji veži, pokaže se jim to umetnijsko delo v navzočnosti stolnega župnika in kakega odbornika iz društva „Accademia“. Tudi jaz smel sem se srečnega šteti, v obližji občudovati to preumetno, predrago in kake štiri metre široko in toliko visoko podobo, ktera je celo baziliko neizrečeno lepo razsvitala, kakor več električnih luči. — Na zaboji predragocenega altarnega kinča od zadej slovi napis: Tabulam intus servatam, opere gemmis, auro longe pretiosam arae Divi Marci Evangelistae olim impositam, temporibus injuria vindicatam summaque diligentia vetusto splendori restitutam, additis picturis, quibus tabula ipsa claudebatur, curatores basilicae Marcianae hoc in loco spectantibus commodiore erigendam decreverunt anno MDCCCLVII (1847).

Za velikim altarjem ob steni je altar, na katerem se ne mašuje. Njegovo menso obdajajo štirje kakih 5 m. visoki prekrasni stebri iz belega in pisanega alabastra ter puščajo svitlobo skozi (t. j. so prozorni). Cerkovnik mi je povedal, da so ti stebri iz nekda-

njega Salamonovega tempeljna. Tudi vrata ob obeh straneh v sakristijo so kaj zanimiva, kajti izrezljana so iz najfinejšega železa jako umetno v same kipe in majhne podobice. Pri enih vratih bi moral stati cel dan in občudovati to prekrasno staro mojstersko delo. — V neki stranski sobi, ktera je odprta le vsak ponedeljek in kjer je knjiga za goste, varuje se zaklad sv. Marka obsegajoč kamnit zeló primitivno izdolbljen sedež in križ sv. Marka, ktera je zares sv. Marka v Aleksandriji v Egiptu rabil; prestol prvih benečanskih dožev, pastirsko palico prvih beneških patriarhov (očakov), zlato cvetlico iz srednjega veka in cel životopis sv. Marka v zlate podobe vlit in več drugih starin in posebnosti. Tu sem je spravil tudi cesar Ferdinand I. carsko žezlo in kraljevsko jabelko beneškega kraljestva, ktero je rabil pri svojem venčanju. Ves utrujen in onemogel (od samega gledanja) ogledoval sem še v sredi stoječé bazilike prekrasen hram sv. Marka, da bi si pridobil kolikor mogoče trden spomin in vtis tega, rekel bi, nadzemeljskega svetišča ter se poslovil od svetega Marka. — Zunaj bazilike tik patriarhove palače vzdiguje se mogočni nagrobni spomenik zadnjega beneškega doža Manin-a, kateri je umrl leta 1849.

(Dalje prih.)

marko in z adreso za odgovor. Kdor je v taci
okolicih, naj poteka pri železničnem ravnanju!

(Zopet voljena) sta v kranjski trgovski zbor
nici g. J. Kušar za predsednika in g. J. N. Horak
za podpredsednika.

(Diplome so dobile) danes učenke slovenskega
tečaja za babice, ktere so skoraj vse z odliko do
vršile.

(Jasno nebo), ktere se v Ljubljani že dva dni
veselimo, pokazalo se je skoraj po celi Evropi. Gor
kota je pa sledeče razdeljena: V Ljubljani smo imeli
včeraj zjutraj po jasni, jako lepi noči — 3·6 v Pragi
— 0·9, v Levovu — 10, v Krakovu — 15·6, v Bre
genci — 4·1, v Ischlu — 7·2, na Obirji — 9, na
Dunaji — 2·7, v Budapešti — 6·5, v Hermanstadu
— 6·8, v Sarajevu — 5, na Lesini — 6·2, v Trstu
+ 3·5 in v Rivi + 5·1° C. Vremenski preroki na
povedujejo lepo suho in jasno vreme. Pozabiti pa
ne smemo, da pride še-le sušec, ki ima rep zavit.

(Gasilno društvo) osnovali so si v Račjem
na Štajarskem, kjer so takega društva na daleč
okoli živo potrebovali, kajti ni ga skoraj že bilo
leta, da bi se v ondašnji bližnji okolici ne bil kje
ogonj pokazal. Načelnik novemu društvu je ondašnji
učitelj g. Pavelšek, namestnik mu bo oskrbnik
g. Müller, za blagajnika in tajnika pa g. Boté ml.
Naj bi se ta prekoristna društva le kaj kmalo
povsod razširila, kjer jih še ni!

(Katoliško-politično društvo na Slatini) ima v
nedeljo, 28. februarja t. l., ob 4. uri popoldne
svoj letni občni zbor v hotelu „Evropa“. Ravno
tam ima zvečer svojo veselico.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) v Celovcu
imela je 16. t. m. občni zbor, pri katerem se je iz
volil stalni odbor. Za načelnika izvolili so si prof.
g. Andr. Einšpielerja, za blagajnika g. Ross
bacherja, za tajnika pa g. Haderlapa. Po vol
itvi sklenili so naprositi glavno društvo, da naj
taisto pridobi odvetnika, ki bi koroškim Slovincem
pomagal do narodnih šol. Celovška podružnica ima
pet ustanovnikov, število udov nam pa ni znano.

(Zdivjana krava.) 19. t. m. zdivjala je v Mari
boru na velikem trgu krava. Nek redar jo je hotel
vkrotiti, pa se mu ni hotelo takoj posrečiti. Zgrabil
je kravo za rogé, ktera ga je trikrat okoli znamenja
s saboj vlekla. Ker pa le ni odjenjal, jo je končno
vendar le pritiral do hleva, kjer se je umirila.

Vabilo.

Ker se je oglasilo postavno število letnih udov
družbe ss. Cirila in Metoda, vabijo se ti člani,
kakor tudi drugi rodoljubi in prijatelji narodnega
šolstva, posebno oni v Št. Jakobski pa Trnovski žup
niji stanujoči, k razgovoru ob ustanovitvi
podružnice za Št. Jakobski - Trnovski del mesta
v nedeljo dne 28. februarja ob 6. uri zvečer v pro
storih katoliške družbe stari trg šte. 13, I. nad
stropje (Abačičeva hiša).

Pooblaščenec družbe ss. Cirila in Metoda.

Razne reči.

— Zdravje se poslancu Greuterju vedno
zboljšuje. Bolnik je toliko okreval, da polovico dneva
že zunaj postelje prebije. Grof Taaffe je bil že
trikrat pri njem.

— Avstrijski romarji v Lurdu na
Francoskem. Letos poletu enkrat podalo se bode
več aristokratov na božjo pot k Devici Mariji v
Lourdes. Oglasilo se jih je že dovolj in tudi želez
nice avstrijske in francoske so jim že dovolile zni
žano ceno za posebni vlak, kateri jih bode peljal tje
in nazaj. Vožnja in hrana s stanovanjem veljala
bode okoli 300 gold.; večinoma bodo se vdeležili
avstrijski aristokrati in višji duhovni gospodje, a
tudi drugim ni prepovedano se tem pridružiti. Tra
jala bo ta božja pot kaci 14 dni in bode najbrž
okoli velikega Šmarna, da bodo 15. avgusta romarji
v Lurdu. Mnogo rok redovnic pa do tje pridno dela
in veže lepo bandero, ktero bodo ti romarji posta
vili v Marijini kapelici. Toliko krasno bode to ban
dero, da tacega še nimajo v Lourdes. Tri metre
visoko, rožaste barve, z zlatom pretekano. Na eni
strani kaže sv. Devico, ktero obdajajo patroni vsih
avstrijskih dežel in napis: „Kraljica sv. rožnega
venca, prosi za nas!“, na drugi strani pa avstrij
skega državnega orla, ktere ga zopet obdajajo grbi
vsih posameznih avstrijskih dežel in patroni cesarske
hiše. Napis na tej strani se glasi: „O Marija, ob
varuj našo cesarsko hišo in avstrijske dežele!“

— Framasoni. V Avstro-Ogerski imajo prosto
zidarji lože samo v Ogerski, v Avstriji se skrivajo
pod imenom humanitarnih društev. Velika madjarska

loža je utemeljena l. 1870 in ima podređenih 26
lož 31.268 članov, skoro polovica teh je židov. Ve
liki mojster je Fr. Pulsy, častni veliki mojster Be
recz, ravnatelj dekliški šoli v Pesti. Razun tega je
v Ogerski še „Škotski orient“, vtemeljen l. 1872 z
12 ložami in 502 člani, na čelu mu je general
Klapka. — Humanitarnih društev je v Beču 8, v
Pragu 2, v Opavi 1, v Plznu 1, Zateu 1, Karlovih
Varih 1, Maršanskih kupeljih 1, Toplicah 1, v Biel
skem 1 in v Črnovicah 1. Na čelu jim je dr. Foregger.

— Moder razsodnik. Bivši senator Allen
G. Thurman iz Ohije je bil poklican, naj razsodi
med posestniki premogovih jam in med delavci v
dolini Hocking v Ohiji v prepiru zaradi plačila. Raz
sodil je stvar na korist delavcem. Ti so zahtevali
60 cents za bečvo (Tonne), a posestniki so hoteli
plačati le 50 cents. Vprašanje, predloženo Thur
manu, se je glasilo: Ali morejo posestniki premo
govih jam in zakupniki plačati ta naklad na plačo,
kakor ga zahtevajo rudokopi, morejo li potem tekmo
vati z drugimi okraji? Thurman pravi, odgovarjaje
na vprašanje, da je vso stvar dobro prevdral.
Gledé nato, kar je pri spraševanju zvedel, pretreso
vaje, koliko da se oglja porabi vsako leto in pre
vdarjaje, koliko časa da traja kupčija, jasno je
njemu, da so posestniki jam narejali prav dobro
kupčijo, akoravno je nekaj časa omahovala kupčija,
kakor pri vsakem obrtu. Kar pa se tiče plačil, ki
so se plačevali v tem in v drugem okraji, ne more
on tega najti, kako se je moglo izračunati, da bi
naklad 10 cents na plačilo pri bečvi mogel priza
deti posestniku kako zgubo pri kupčiji, marveč
ostane še zmirom lep dobiček in ni ga vzroka, da
bi zaradi tega prenehali delati v rudniku.

Telegrami.

Dunaj, 26. febr. Včeraj popoldne peljala
se je prestolonaslednica Štefaniya po mestu.
Blizo Praterja zlomi se os zadnjih koles. Na
srečo je voznik takoj čutil in obstal. Cesar
jevičinja je izstopila ter se je s svojo dvorno
gospo podala peš v Prater. Čez pol ure vr
nila se je že v drugi dvorni kočiji v mesto.

Beligrad, 25. febr. Vojni minister odpo
vedal je vsa naročila na vojaško obleko,
strelivo in orožje.

Beligrad, 26. febr. Garašanin je izročil
sinoči srbsko noto zastopnikom velesil, v
kterej jim vtemeljuje od srbske vlade pred
lagani član mirovne pogodbe ter prosi, da
naj bi ga zastopniki vsak pri svoji vladi
priporočal.

Pariz, 25. febr. Blazen človek po imenu
Pionier vstrelil je včeraj v zbornici na
galeriji dvakrat v strop, češ, da bi pozornost
vlade nase obrnil. Možu se je želja takoj
izpolnila, kajti zaprl so ga.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	740·57	— 3·6	sl. szp.	oblačno	
25. 2. u. pop.	739·87	+ 2·2	sl. svz.	del. jasno	0·00
9. u. zveč.	740·11	— 3·4	sl. svz.	jasno	

Zjutraj oblačno, popoldne in zvečer jasno. Srednja tempera
tura — 1·6° C., za 2·2° C. nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

26. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86 gl. 15 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	86 „ 20 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 „ — „
Papirna renta, davka prosta	102 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	574 „ — „
Kreditne akcije	298 „ 75 „
London	126 „ 05 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 01½ „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 75 „

Od 25. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	104 gl. 25 kr.
„ papirna renta 5%	95 „ 60 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 116 „ 50 „
„ Länderbanke	117 „ 25 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	625 „ — „
„ državne železnice	258 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	206 „ 20 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 140 „ 20 „
Državne „ srečke iz l. 1864	100 „ 172 „ 75 „
„ „ „ 1864	50 „ 172 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	116 „ 75 „
„ Ferdinandove sev.	108 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Umrli so:

24. febr. Reza Reza Ravnihrib, hišnega posestnika žena,
66 let, Slonove ulice št. 33, vsled spridenja jeter.

25. febr. Mihael Šraffel, ševljarski, 24 let, Poljanski nasip
št. 50, jetika.

Tuji.

24. febr.

Pri *Mattéu*: Schneberger, Herwirsch, trgovci, z Dunaja.
— Windt Moritz, fabrikant, iz Prage. — Behofschitz, trgovec,
iz Linca. — Josip Katzel, trg. pot., iz Hirlgendorfa. — M.
Musch, trg. pot., iz Schönaua. — Josip König, trgovec, iz
Grada. — Avgusta Haindl, posestnica tovarne, iz Zagreba.

Pri *Bavarskem dvoru*: Rupert Melinger, posestnik,
iz Domžal.

Pri *Južnem kolodvoru*: Irma Tosker, zasebnica, z
Dunaja. — Franc Brivee, trgovec, z Dunaja.

Pri *Avstrijskem caru*: Jakob Brun, krošnjarski, iz Št.
Andreja. — Matija Erzar, posestnik, iz Čérknice.

Novosti slovenskega slovstva:

Belec: „Kmetom v pomoč“, mehko vezano —.25
Brezovnik: „Šaljivi Slovinci“, meh. vez. —.60
Devoján: „Mladini“, trdo vez. —.30
Flis: „Stavbinski slogi“, meh. vez. —.650
Hrovat: „Novomeško okrajno glavarstvo“,
trdo vezano —.30
„Okrožnica Leona XIII. o krščanski urav
navi držav“, meh. vez. —.06
Strupi: „Živinozdravništvo“, meh. vez. —.180
Trstenjak: „Spomenik slovanske uzajem
nosti“, meh. vez. —.1—
Zupančič: „Pastirstvo“, 4 deli, meh. vez. —.380

Vse tu naznanjene knjige prodaja po prvotnih cenah

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani,

Stolni trg št. 6.

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo
proti

bolezni na plućih in na vratu (jetiki, naduhi in
bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (18)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Piccoli-eva esenca za želodec.

katero pripravlj

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem
in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in
trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premen
javno mrzlico, zabasane, hemeroidje, zlatenico,
migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper
gliste pri otrocih.
Pošilja izdelovatelji po pošti v škatljicah
po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc.

Pri večem številu dabi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želo
dec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih
vsešno rabil proti bolezni v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(32) Dr. Emil ritez pl. Stöckl,

c. k. glavni svetovalec in deželno-sodnični poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljub
ljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne
moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne
župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni,
ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih
imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrheumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju,
kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in
v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Ste
klenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste iz
izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 ko
šek. 50 kr. 1000 koščekov 4 gl. 2000 košček. 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju, najboljši
pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsim in
vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica
20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč
izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem
prsni in pljučni bolezni, zasliženju, kašlju, hripa
vosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do
4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenice 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa
druga zdravila se
zmiraž sveža dobé
v lekarni
G. Piccoli-ja
„Pri Angelu“
v Ljubljani,
na Dunajski cesti.

Kjer se naročila takoj po pošti proti pocetji izersujejo.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni tiskar Josip Jerič.